

הילוך חוזר

דרמת בית משפט בהשתתפות קהל
מאת ובבימוי: דן רונוך

דמויות:

- יאיר** - סיים קורס קצינים. נהג בזמן התאונה. הנאשם.
- שלי** - חברתו של יאיר. מדריכה בבית הספר לשריון.
- יובל** - חברו הקרוב של יאיר. משרת ביחידה מסווגת. היה אמור לנהוג, אך שתה יותר מדי.
- זיו** - עו"ד עתודאי המשרת בפרקליטות הצבאית. קטגור. חברו של יובל.
- מירב** - עו"ד עתודאית המשרתת בפרקליטות הצבאית. סנגורית. בילתה עם זיו באילת.
- יעל** - קצרנית בפרקליטות הצבאית. ידידה של מירב. הכירה את יובל בזמן בילוי באילת.

פתיח וידיאו

כתוביות של שם המחזה, היוצרים, ההפקה, והצגת הדמויות המעורבות, במסגרת הצבאית שלהן, לפני הנסיעה לאילת. כשמוצגת דמות חדשה, שמה מופיע על המסך והשחקן המגלם אותה בהצגה נכנס לבמה. כל זה מלווה במוסיקה, ללא דיבורים.

תמונה 1.

לפני תחילת ההצגה נבחרים שלושה שופטים מהקהל אותם מושיבים בשורה הראשונה אולם.

- זיו:** סגן משנה יאיר גבע, קום בבקשה. (יאיר קם) סגן מישנה יאיר גבע אתה נאשם בגרימת תאונה קטלנית בה נהרג אדם אחד ושלושה אחרים נפצעו.
- בשעה שתיים בלילה, בין שבת ליום ראשון, בהיותך בחופשה, נהגת ברכב אזרחי מאילת לכיוון תל-אביב. ברכב היו אתך עוד שלושה חיילים בחופשה. באחד העיקולים בדרך, בקילומטר ה- 106 בכביש הערבה, לאחר שנרדמת, חצית קו לבן רצוף ו"חתכת" לנתיב הנגדי. כשהתעוררת, תוך כדי ניסיון לחזור לנתיב שלך, איבדת את השליטה על הרכב והתהפכת. תוצאת התאונה הייתה קטלנית. (הופך פתאום אישי) בתאונה הזאת מישוהו מת... (חוזר אל עצמו) סגן מישנה יאיר גבע, אתה נאשם בנהיגה במצב ששלל ממך את השליטה ברכב, עבירה הרשומה ברשימת העבירות החמורות, והתביעה דורשת להרשיע אותך באשמת הריגה.
- מירב:** כתב האישום החמור ששמענו עכשיו מכוסס כולו על הנחות במקום על עובדות. דוגמא אחת: "לאחר שנרדמת..." איך אנחנו יכולים להיות בטוחים שהוא נרדם? זו לא עובדה. את זה צריך להוכיח. דוגמא שניה: "כשהתעוררת..." עוד לא הוכח שהוא נרדם, אז איך אפשר לדבר על "התעורר"? וגם אם הוא נרדם, ואני מדגישה "אם הוא נרדם", זה היה בכוונה תחילה? בן אדם שפוי לא מתיישב מאחורי ההגה בשביל לישון. ואנחנו מדברים על בחור מאד שפוי. בחור שקול. בחור אחראי. בחור שרק עכשיו סיים קורס קצינים. בהצטיינות. אז אני מציעה שנפסיק להניח הנחות ונתבונן בעובדות: ארבעה חברה יצאו לבילוי שנגמר ב... אסון. זו עובדה. כל הארבעה נפגעו בתאונה הזו. גם זו עובדה. אף אחד מהם לא רצה שזה יהיה ככה. עוד עובדה. אף אחד מהם לא תכנן את זה. עובדה. הם קורבנות לא פושעים. לאור עובדות אלה ההגנה מבקשת לזכות את הנאשם מכל אשמה.

ביט. יאיר מתיישב

- זיו :** (לקהל) מה שאנחנו עומדים לעשות כאן היום לא יהיה קל. לא יהיה קל לנו... לא יהיה קל לכם... אבל אנחנו חייבים לעשות את זה. אנחנו חייבים להבין. להבין איך זה קרה? למה זה קרה? למה זה היה צריך לקרות? אולי יכולנו לעשות משהו? אולי היינו חייבים לעשות משהו? ... ואנחנו צריכים את העזרה שלכם. של כולכם. במיוחד של שלושת השופטים שנבחרו כאן היום: מר (השמות של הנבחרים האמיתיים), אתה מוכן לקום שכולם יוכלו לראות אותך... מר ... (עוד שם אמיתי), אתה מוכן לקום בבקשה... והגב..... (שם אמיתי), תקומי בבקשה. (קטע הצגת השופטים עשוי לעורר תגובות קולניות מקהל צעיר. אין ספק שזה יבדר אותם, לכן זיו צריך להרגיע אותם) תודה, אתם יכולים לשבת (מתיישבים). שלושת השופטים יצטרכו להחליט: אשם ב"גרימת מוות ברשלנות" או אשם ב... "הריגה"!
- מירב:** או זכאי! יש גם פסק דין כזה.
- זיו:** לדעת התביעה נסיבות התאונה לא מאפשרות זיכוי.
- מירב:** ולדעת ההגנה המשפט הזה בכלל לא צריך להתקיים. זה לא יעזור לאף אחד. אי אפשר להחזיר את הגלגל לאחור. אי אפשר להחיות את המתים.
- זיו:** מי שאשם חייב לתת את הדין.
- מירב:** ואם אין אשמים?
- זיו:** אין דבר כזה. תאונה זה לא גורל. "תאונות לא קורות. הן נגרמות".
- מירב:** כן? ואולי ברגע מסוים... בשניה מסוימת... באיזשהו מקום... מתחילה ספירה לאחור? אף אחד לא יודע שהספירה החלה. לא שומעים אקדה הזנקה, או סופר שמתחיל לתקתק... אבל הספירה לאחור החלה. ומאותו רגע: דרכים מצטלבות... אנשים נפגשים... אנשים נפרדים... גורלות נקשרים... והכל מוביל לקו סיום בלתי נמנע?
- זיו:** אני לא מוכן לקבל את זה. אני לא מוכן לקבל את זה שתאונת דרכים זה גורל.
- מירב:** ואם תמצא את האשם זה יפתור לך את הבעיה.
- זיו:** אני לא יודע. אני רק יודע שאין לי ברירה. אני חייב לדעת מה בדיוק קרה שם.

תמונה 2.

סידרה של שיחות טלפון, המשולבות זו בזו. פעילות: מחליפים מדים לבגדים אזרחיים. חוץ מזיו ומירב, הנשארם במדים

יאיר ויובל

- יובל:** עזוב אותך עייף. יאיר, אני נוהג. אנחנו יוצאים בשתיים? בשש בבוקר אנחנו באילת. הכביש ריק.
- יאיר:** אני אומר לך שאני שפוף. לא ישנתי יומיים.
- יובל:** למה מה עשו לכם? כולה סוף קורס קצינים, לא?
- יאיר:** כן? קודם מסדר, אחר כך הורים, אחר כך טופס טיולים...
- יובל:** אחר כך שלי...
- יאיר:** נכון, אחר כך שלי... רק עכשיו הגעתי הביתה.
- יובל:** תישן בנסיעה. אמרתי לך, אני נוהג.
- יאיר:** יובל, אני לא יכול לישון כשמישהו נוהג.
- יובל:** או-קי, אז תישן כשאתה נוהג. (שניהם צוחקים)
- יאיר:** נצא מחר בבוקר, מה בוער?
- יובל:** אני בוער! לא ראיתי בחורה חודש. רק עכשיו יצאתי מהשטחים.
- יאיר:** או-קי, בשתיים אתה אצלי.
- יובל:** או, עכשיו אתה מדבר.
- יאיר:** אני רק בודק אם זה מתאים לשלי.

יאיר ושלי

- שלי:** אני כבר מתה להיות שם.
- יאיר:** יובל רוצה לאסוף אותנו בשתיים בלילה. זה מתאים לך?
- שלי:** אני רק מתקלחת ואני מוכנה.
- יאיר:** אני דווקא די הרוס.
- שלי:** מי נוהג?
- יאיר:** יובל.
- שלי:** אז מה הבעיה? נוכל לישון בדרך.
- יאיר:** את יודעת שאני לא יכול לישון כשמישהו נוהג.
- שלי:** אז אתה תישאר ער ואני אישן. אחר כך נתחלף.
- יאיר:** מתי בדיוק נתחלף?
- שלי:** כשאני אתעורר. בשביל זה אתה גבר, לא?
- יאיר:** ומה עם הפמיניזם? שיווין זכויות?
- שלי:** נישן חצי-חצי. קודם אני אישן ואחר כך אתה תהיה ער. זה שוויון, לא?
- יאיר:** אני אוהב אותך?
- שלי:** לא שומעים! מה אמרת?
- יאיר:** אמרתי שאני אוהב אותך.
- שלי:** לא שומעים. מה אמרת?
- יאיר:** די, בסדר. אז את אצלי בשתיים?

מירב ויעל

- יעל:** אני לא חושבת שאני אסע. כואבת לי היד מהמחשב.
- מירב:** איך שאת רוצה. זיו ואני יוצאים עוד מעט. אם תתחרטי את יכולה לנסוע אתנו.
- יעל:** לא יודעת. מה אני אעשה שם לבד?
- מירב:** לא תהיי לבד. תהיי אתנו. חוץ מזה באים עוד חברים של זיו.
- יעל:** כן, מי?
- מירב:** את מכירה את יאיר?
- יעל:** איזה יאיר?
- מירב:** יאיר גבע. זה שגמר עכשיו קורס קצינים?
- יעל:** לא יודעת מי זה.
- מירב:** ובא אתו עוד חבר, יובל. משרת באיזו יחידה מסווגת.
- יעל:** טוב, אולי אני אבוא בכל זאת. אבל אני אסע באוטובוס.
- מירב:** תגידי מה הדליק אותך? יחידה מסווגת?
- יעל:** (צוחקת) כן, אלה יוצאים פעם בחודש. לא רואים בנות. עם כאלה יש לי סיכוי. איפה תהיו?
- מירב:** סביר להניח שבחוף אלמוג.
- יעל:** אני אקח את האוטובוס של שתיים עשרה. בארבע וחצי-חמש אני באילת. ככה לפחות אני יכולה לישון כל הדרך.

מירב וזיו

- זיו:** אז שתבוא באוטובוס.
- מירב:** זה מה שאמרתי לה, אבל אני חושבת שהיא דווקא רוצה להכיר את יובל.
- זיו:** אז מה העניין? היא תכיר אותו באילת.
- מירב:** אני יודעת, רק חשבתי ש...
- זיו:** את עורכת דין, לא שדכנית.
- מירב:** אני רק רוצה לעזור לה.

- זיו:** אני יודע, אבל את לא יכולה לעשות יותר ממה שעשית. היא תפגוש אותנו באילת ומה שיהיה יהיה.
- מירב:** אתה יודע מה? אתה נשמע ממש כמו עורך דין.
- זיו:** אני עורך דין.
- מירב:** מה באמת? חשבתי שאתה חייל, סתם.
- זיו:** מצחיק מאד.
- מירב:** סליחה סגן זיו. המפקד!
- זיו:** מירב, די. שנינו עורכי דין אבל עכשיו אנחנו יוצאים לחופשה.
- מירב:** חופשה אזרחית, לא חופשה צבאית. תנסה לזכור שאנחנו יוצאים לחופשה אזרחית.

יובל וזיו

- זיו:** (בפליאה מוגזמת) קיבלת את האוטו?
- יובל:** כן, קיבלתי.
- זיו:** אני לא מאמין. מה קרה?
- יובל:** מה זאת אומרת "מה קרה?"
- זיו:** לאנטיס אף חדשה? אבא שלך נתן לך את הלאנטיס אף החדשה שלו?
- יובל:** לא נתן לי. הילווה לי.
- זיו:** אני יודע שהוא לא נתן לך את האוטו לתמיד, אבל עד אילת? כולל כביש הערבה?
- יובל:** ראית חדשות? ראית את החוליה שתפסו ברצועת הבטחון, עם האמל"ח והקוראן? אז זה אני והחברה שלי. ואבא שלי רוצה לצ'פר אותי. תאמין לי, זיו, מי שיוצא משם בחיים? מחוסן. שום דבר לא יכול לקרות לו. חוץ מזה, לא כל אחד יכול להרשות לעצמו לקנות אוטו.
- זיו:** אז ההורים שלי קנו לי אוטו. ביג דיל. ואתה יודע למה? כי הם לא רצו שאני אהרוס להם את שלהם. טוב די, מתי יוצאים?
- יובל:** מתי אתם רוצים לצאת?
- זיו:** חשבנו לצאת כבר עכשיו. מירב אמרה שיש לה גם איזה ידידה שרוצה לבוא.
- יובל:** להפך! שתבוא! אני אוסף את יאיר ושלי בשתיים. אז קבענו בחוף אלמוג.

תמונה 3.

מוסיקה. זיו ומירב קוראים לסירוגין את שלבי ההילוך החוזר. כולל ספרת השלב. קריאה מגוכרת ומדויקת. כל דמות, בתורה, מבצעת את הפעולה. סדרה של מעין "פריזים". כל שחקן, בפעולה הראשונה שלו, לוקח כסא וממקם אותו במרכז הבמה.

1. יובל מוציא את המפתחות. (יובל ממקם את הכסא הראשון)
2. יובל מנסה לפתוח את הדלת.
3. יאיר מתבונן ביובל. (יאיר ממקם את הכסא השני)
4. יובל מתקשה להכניס את המפתח למנעול.
5. יאיר מתבונן ביובל.
6. יובל צוחק.
7. יעל מתקרבת ליובל. (יעל ממקמת את הכסא השלישי)
8. יעל מבקשת את המפתחות מיובל.
9. יובל נותן את המפתחות ליעל.
10. יובל צוחק.
11. יעל פותחת את הדלת.
12. שלי מתקרבת ליאיר. (שלי ממקמת את הכסא הרביעי)
13. שלי מתבוננת ביאיר.
14. יאיר מבקש את המפתחות מיעל.
15. יעל מביטה ביאיר.

16. יובל צוחק.
17. יעל נותנת את המפתחות ליאיר.
18. יאיר מביט בשלי.
19. שלי מחייכת.
20. יאיר מתיישב מאחורי ההגה.
21. שלי מתיישבת ליד יאיר.
22. יובל מתיישב מאחורי שלי.
23. יעל מתיישבת ליד יובל.
24. יובל צוחק.

וידיאו: כביש "נוסע", מצולם מתוך מכונית נוסעת, מוקרן על המסך ועל השחקנים. הסאונד של הוידיאו מתגבר על המוסיקה שהייתה קודם. כל הארבעה מתבוננים לעבר הקהל. כשהסאונד מגיע לשיא נשמע ה"בום" של ההתנגשות. אור מתמקד על יאיר. יובל, שלי ויעל מחזירים את הכיסאות למקום ויוצאים. יאיר נשאר במקומו:

יאיר: אני לא זוכר. אני רק זוכר את ה... "בום". את הרעש של ההתנגשות... של הפגיעה. זה קול שאתה לא יכול לשכוח. אולי בגלל שזה בפנים, בתוך האוטו... אולי בגלל שהמוח שלך מגביר את העוצמה... וזה לא רק הווליום. זה סוג הרעש. אתה יודע שמשהו פגע בך, או שאתה פגעת במשהו, ואתה שומע "בום". זה לא כמו בסרטים, ששומעים את האפקט של ההתנגשות. בסרטים אתה שומע את זה מבחוץ. הם שמים את המיקרופון מחוץ לאוטו. במציאות אתה שומע את זה בפנים. בתוך הראש שלך... אי אפשר לשכוח את זה. אתה נוסע, בטוח שאתה רואה הכל, שולט במצב, ופתאום... בו ם ! מאיפה זה בא? מישהו נכנס בך? אתה נכנסת במשהו? מי ששמע את ה"בום" הזה יודע על מה אני מדבר. וזה עניין של אלפית שנייה. אתה נוסע, הכביש רץ, הכל סבבה. ופתאום... בו ם ! ועכשיו אתם מנסים לשחזר: אני נסעתי ככה... היה סיבוב... פס לבן... ו... מה זה משנה? זה נגמר. זהו.

מתחיל הוידיאו הבא. יאיר מחזיר את הכסא למקום וכולם יוצאים

© כל הזכויות שמורות לדן רונן

על מנת להמשיך לקרוא יש לפנות למחבר באמצעות האתר או לכתובת הדוא"ל:

Dan.ronen@gmail.com